

Modernisering MER: uitbreiding project-MER-screening vanaf 1 december 2025

Op 1 december 2025 trad de ‘Modernisering MER’ in voege. Hierdoor wijzigt de project-MER- procedure op een aantal punten.

Hoofdzak is dat de vroegere drempelwaarden uit de oude bijlage II verdwenen zijn. Voortaan blijft er één bijlage 1 met MER-plichtige projecten over en is er een nieuwe bijlage 2 met projecten waarvoor minstens een project-MER-screening nodig is. De aanpassingen focussen op optimalisatie, vereenvoudiging en kwaliteitsverbetering. Niettemin zitten er mogelijk wel wat addertjes onder het gras. We lichten dit voor u toe.

In deze milieufiche focussen we ons op de tools om te bepalen of een MER of een screening noodzakelijk is en op de impact op vergunningsaanvragen. De feitelijke procedures komen later aan bod.

In het kort

De oude bijlage II van het m.e.r.-besluit werd afgeschaft. Enkel bijlage 1 en de screeningsbijlage (nieuwe bijlage 2) blijven bestaan.

Vanaf 1 december moeten voor elke omgevingsvergunningsaanvraag extra vragen worden beantwoord bij ‘effecten op omgeving’, m.n. effecten op ‘de gezondheid’, ‘ruimtelijke aspecten’, en ‘het klimaat’.

Het omgevingsloket is geüpdatet met de nieuwe vragen. Dossiers die reeds in voorbereiding waren, moeten geconverteerd worden. Daarna kunnen de bijkomende vragen beantwoord worden.

Ook is er een nieuwe ‘project-mer-screeningstool’ ter beschikking om te kunnen nazien of er aanzienlijke effecten te verwachten zijn of niet.

Achtergrond

Vanuit de Europese richtlijnen is het vereist om voor *voornemens van plannen, programma’s of projecten die mogelijk aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben* een milieubeoordeling uit te voeren.

In eerste instantie kan de **project-m.e.r.-plichttool** gehanteerd worden om na te gaan welke MER-categorieën van toepassing zijn op het project en of er een project-MER of een project-m.e.r. screening dient opgemaakt te worden.

Voor projecten die vallen onder de nieuwe bijlage 2 van het MER-besluit kan de **project-m.e.r.-screeningstool** gehanteerd worden.

De lijst met de te screenen projecten is nu te vinden in bijlage 2 van het project-m.e.r.-besluit (voorheen bijlage III).

Project-milieueffectrapportage

Aangepast MER-decreet en -besluit

Het decreet tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en diverse andere decreten, wat betreft de milieueffectrapportage werd op 8 mei 2024 goedgekeurd in het Vlaams Parlement en op 17 mei bekrachtigd door de Vlaamse Regering.

Een aantal bepalingen werden verder uitgewerkt in het uitvoeringsbesluit van voormeld decreet, het m.e.r.-besluit. Het besluit voorziet in de regeling van de verschillende procedur stappen voor de milieueffectrapportage voor plannen, programma’s en projecten en werd op 24 oktober 2025 definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

Vereenvoudiging?

De regelgeving voor milieueffectrapportage is vereenvoudigd waar het kan en in het bijzonder wordt dus de ontheffing afgeschaft.

De screening wordt naar de essentie gebracht en vereenvoudigd waarbij sneller duidelijkheid zou moeten komen of een MER wel of niet opgemaakt moet worden. Zodra uit een beperkt onderzoek al blijkt dat er mogelijk aanzienlijke milieueffecten te verwachten kunnen zijn, is de opmaak van een MER aan de orde.

Het is niet de bedoeling van de overheid om systematisch heel uitgebreide MER-screensings te gaan maken: indien er uit de tool reeds mogelijke aanzienlijke effecten komen, wordt er allicht wel sneller een volledig MER verwacht (!).

Hoewel dit alles aangekondigd wordt als ‘administratieve vereenvoudiging’, zullen de extra vragen voor de meeste omgevingsvergunningsaanvragen toch extra werk voor de aanvrager betekenen. Ook kan er niet vanuit gegaan worden dat de screening zal volstaan (en dus slechts een formaliteit is).

Hoe de resultaten door de overheid zullen geëvalueerd worden, is uiteraard afwachten met de eerste nieuwe dossiers.

Digitale tools

Om de project-m.e.r.-procedure te ondersteunen staan er sinds 1 december 2025 dus twee digitale tools ter beschikking zoals eerder vermeld.

Het gebruik van deze tools is niet verplicht. Er kan echter wel vanuit gegaan worden dat ze de kans geven om van meet af aan af te stemmen op de “visie” of inschatting van de overheid zelf, met name op de inschatting van de *niet aanzienlijkheid* van effecten. En aldus te anticiperen op een eventuele grond van bezwaar.

Project-m.e.r.-plichttool

Helpt bepalen onder welke bijlage het project valt

* Vlaams Expertise Centrum MER

- Bijlage 1 → opmaak project-MER
- Bijlage 2 → opmaak minstens project-m.e.r.-screening
- Niet onder bijlage 1 of 2 → geen m.e.r.-plicht
- Indien meerdere rubrieken van toepassing: → Bijlage met laagste nummer geldt op het volledige project

Project-m.e.r.-screeningstool

In de Project-m.e.r.-screeningstool komt per milieucompartiment als hoofdvraag: “Zijn er mogelijk aanzienlijke effecten?” Dit was overigens reeds het geval: er komen enkele compartimenten bij waarvoor dezelfde vraag wordt gesteld.

Indien neen, dan volstaat een screening, indien ja, dan is minstens een bijkomende motivatie nodig waarom de effecten als niet aanzienlijk worden beschouwd, zo niet een MER. Best wordt aan de verleiding weerstaan om eenvoudigweg “neen” te antwoorden en vervolgens geen uitleg meer te moeten geven, aangezien dat alléén al wantrouwen kan opwekken.

Start procedure MER

Indien het project MER-plichtig is, of uit de screening blijkt dat een volledig MER nodig is, moet eerst dit MER opgesteld worden voor de omgevingsvergunningsaanvraag kan worden ingediend.

We vermelden hier in het kort de stappen, die ook zijn weergegeven in het schema achteraan.

Aanmelding:

De project-m.e.r.-procedure start met de aanmelding. Er wordt geen *beslissing* meer genomen over de aanmelding: het VECM* moet ze louter publiceren en wel binnen 20 dagen.

Scoping:

Voortaan is de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk voor het opvragen van het scopingsadvies, met ondersteuning van de MER-coördinator. Er kan wel nog

een geïntegreerd advies gevraagd worden bij het VECM.

Meerdere actoren staan dan ook mee in voor een gerichte scoping, zoals het expertisecentrum, erkende MER-coördinatoren en MER-deskundigen, adviesinstanties en bevoegde overheden. Overbodige en generieke informatie moet vermeden worden in milieueffectrapporten. Voornamelijk de *aanzienlijke* milieueffecten moeten besproken worden in het licht van de doelstelling van het plan, programma of het project.

Oprichting VECM

Het VECM werd opgericht met de inwerkingtreding van de nieuwe regelgeving met als doel om meer nadruk te leggen op een ondersteunende, kennisdelende en adviserende rol. Waar mogelijk wordt gekozen voor digitale dienstverlening.

De decretale basis en dus het verplichtend karakter van de richtlijnenboeken verdwijnt. Het VECM voorziet meerdere handleidingen voor het goede verloop van milieueffectrapportage en de inhoud van een MER met inbegrip van methodologische aspecten.

Project-MER (screening) en omgevingsvergunning

Het project-MER of de MER-screening worden nog steeds ingediend samen met de OVA.

In werking

Het decreet en bijhorende m.e.r.-besluit zijn op 1 december 2025 in werking getreden.

Aanmeldingen die ná 1 december 2025 binnenkomen, vallen onder de nieuwe procedure.

Lopende ontheffingsprocedures kunnen nog worden afgerond. Een goedgekeurde ontheffing kan je ook na 1 december 2025 nog toevoegen aan je vergunningsaanvraag. Nieuwe verzoeken tot ontheffing kan je vanaf die datum niet meer indienen.

Inlichtingen

Voor verdere info en/of invulling van deze wetgeving gericht op uw specifieke situatie of geplande investeringen kan u steeds terecht bij Antea Group.

An De Maeyer +32 (0)498 90 27 49

an.demaeyer@anteagroup.be

Marleen Verbruggen +32 (0)3 221 55 26

marleen.verbruggen@anteagroup.be

